

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์

ชื่อเรื่อง บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ควรจะเป็นในอนาคต ศึกษาเฉพาะกรณี
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัย ยศพล อินทฤทธิ์ ปริญญา ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา)

กรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสฤษฎ์ สรรพอาษา
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชีรัช บัญมาธรรม
 อาจารย์ ประนุช ทรัพย์सार

สถาบันราชภัฏมหาสารคาม 2545

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ รวมทั้งตามกฎหมายอื่นๆ ว่าในปัจจุบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดได้มากน้อยเพียงใด อะไรคือปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน และบทบาทในอนาคตควรจะเป็นอย่างไร โดยได้ทำการศึกษาวิจัยกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

กลุ่มตัวอย่างเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน จำนวน 176 คน ข้าราชการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 39 คน และประชาชนจากหมู่บ้านที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแสดงทรรศนะเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน และที่ควรจะเป็นในอนาคต โดยแบ่งบทบาทเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการทะเบียนต่างๆ และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการตัดสินบทบาทในภาพรวมและเฉพาะด้านและใช้สถิติ t -test ในส่วนของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติได้จริงและบทบาทที่ควรจะเป็นในอนาคต

จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่เป็นอยู่ตามกฎหมายที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ปฏิบัติจริงหรือสามารถปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางในทุกด้าน สำหรับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน พบว่าค่าตอบแทนน้อยไม่สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานมากที่สุด ส่วนบทบาทที่ควรจะเป็นในอนาคตกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ควรเพิ่มบทบาทให้มากขึ้นในทุกด้าน โดยบทบาทด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย เป็นบทบาทที่ควรให้ความสำคัญที่สุดในอนาคต

ข้อเสนอแนะ ในสถานการณ์ปัจจุบันที่สังคมกำลังเผชิญกับปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และปัญหาทางด้านสังคม เช่น ปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด ปัญหาความยากจน ปัญหา โรคเอดส์ เป็นต้น ดังนั้น ผู้ใหญ่บ้านจะต้องปรับบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยควรเน้นหนักและให้ความสำคัญกับบทบาทด้านการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ควบคู่ไปกับบทบาทตามที่กฎหมาย กำหนดด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

TITLE : PROSPECTIVE ROLES OF SUB-DISTRICT AND VILLAGE HEADS :

A CASE STUDY OF MUANG DISTRICT, KALASIN PROVINCE

AUTHOR : Mr.Yossapon Intarit **DEGREE :** M.A (Social Sciences for Development)

ADVISORS : Assistant Professor Rungarit Sappa-arsa	Chairman
Assistant Professor Teerachai Boonmatham	Committee
Miss Pranoot Suppayasarn	Committee

RAJABHAT INSTITUTE MAHASARAKHAM . 2002

ABSTRACT

This research aimed at studying the present roles of sub-district and village heads as stipulated by local community and other laws, problems or constraints they encountered in their work, and how their prospective or future roles should be.

Subjects for this study were all the 176 sub-district and village heads in Muang District of Kalasin, 39 government officials whose duties involved the work of sub-district and village heads, and 180 people randomly selected from the village. The instrument used for collecting data was a rating-scaled questionnaire inquiring about subjects' opinions or views regarding the present roles of sub-district and village heads as well as their prospective roles in 4 areas : government and maintenance of public order, development and occupational promotion, conservation of nature and environment, as well as registration works. Another questionnaire was also used to inquire about problems or constraints they faced in their actual work. The statistics used for analyzing data were mean, standard deviation, and a t-test of differences between means of the present and prospective roles.

Research findings revealed that present roles of sub-district and village heads in all the four areas as stipulated by law were moderately undertaken. It was also found that low salaries were claimed to be inconsistent with their expected roles and accounted for the highest level of problems or constraints encountered in their work. Regarding their prospective or future roles, sub-district and village heads should be more involved in all the four areas but government and maintenance of public order should be mostly emphasized.

Suggestions and implications of the study were that while society is facing such various current social and economic problems as drugs, poverty, AIDS, etc., sub-district and village heads need to adjust their roles to cope with on-going changes by focusing on responsibilities regarding social and economic development in order to ensure strengthened and sustainable communities, along with their other roles or duties stipulated by law.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University